Regressi

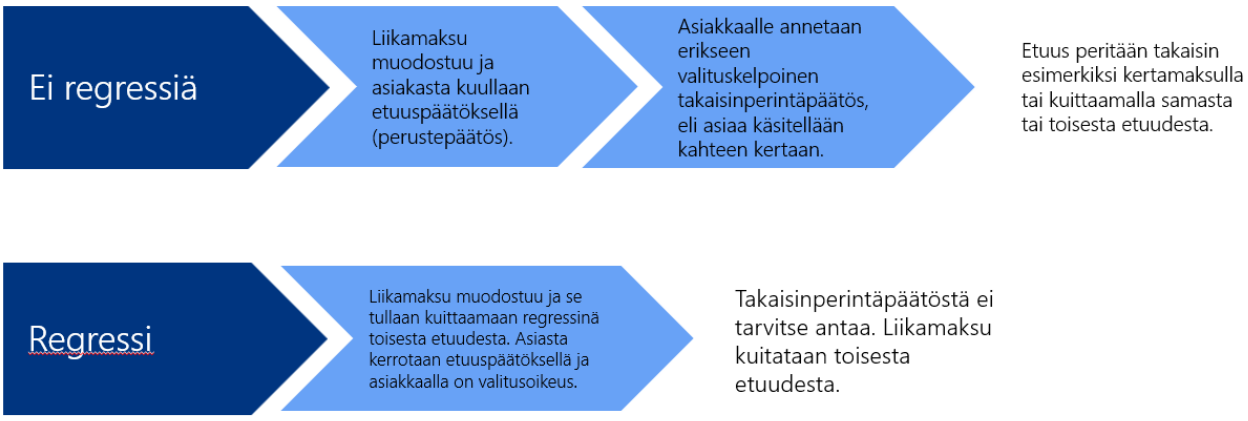
Sisällys

Regressimenettely lyhyesti 2
Regressisäännökset sosiaalietuuksissa 3
Yleisen asumistuen ja opintotuen regressin pykäläluonnokset 3
Esimerkkejä regressitilanteista 4
Tilastotietoa 7
Kelan lausunto opintoetuuslain lausuntokierroksella (HE 177/2026 vp) 9
Kelan lausunto opiskelijoiden siirtämisestä yleiseltä asumistuelta opintotuen asumislisälle (HE 160/2024 vp) 11

Regressimenettely lyhyesti

- Regressissä on kyse takautuvan etuuden pidättämisestä Kelalle samalle ajalle myönnettyä toista, estävää etuutta vastaavalta osin.
    - Regressistä kerrotaan lakkautettavan etuuden päätöksessä.
        - Asiakkaalla on valitusoikeus annettavasta päätöksestä.
- Menettely on sekä Kelan että asiakkaan näkökulmasta huomattavasti sujuvampi kuin takaisinperintämenettely.
- Asiakkaan oikeusturva ei vaarannu, koska hänellä on oikeus hakea muutosta etuuden lakkautuspäätökseen ja uuden myönnettävän etuuden päätökseen.
- Asiakas ei lähtökohtaisesti voi vaikuttaa liikaa maksetun etuuden takaisin maksamiseen enää jälkikäteen eli asiakkaalla ei ole vaikutusmahdollisuuksia sen enempää takaisinperinnän toteuttamiseen kuin regressiperintään.
    - Sosiaaliturvan toimeenpanossa yleisenä lähtökohtana on, että väärin maksetut etuudet peritään aina takaisin.
    - Regressin kohteena olevat tilanteet ovat yksinkertaisia ja yksiselitteisiä liikamaksutilanteita, koska kyseessä on estävän etuuden maksaminen.

Takaisinperinnän ja regressin ero

Regressisäännökset sosiaalietuuksissa

Regressimahdollisuudesta on tällä hetkellä säädetty ainakin seuraavissa etuuslaeissa ja lainkohdissa:

- Laki yleisestä asumistuesta 26 § (*”Takautuvan asumistuen pidättäminen Kansaneläkelaitokselle”*)
- Laki eläkkeensaajan asumistuesta 29 §
- Opintotukilaki 6 § *(”Opintotuen saamisen rajoitukset”*) ja 28 § *(”Opintotuen periminen eräissä tapauksissa”*)
- Yleistukilaki 30 §
- Sairausvakuutuslaki 12 luvun 1 §, 3 § ja 5 §
- Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista 39 §
- Kansaneläkelaki 70 §, 71 § ja 72 §
- Laki vammaisetuuksista 30 §
- Laki takuueläkkeestä 19 §
- Eläketukilaki 12 § ja 13 §
- Toimeentulotukilaki 23 §
- Työntekijän eläkelaki 120 § ja 127 a §
    - Työntekijän eläkelain 120 §:n mukaista regressiä on sovellettu myös muiden työeläkelakien mukaisiin eläkkeisiin niiden viittaussäännösten kautta, esim. yrittäjän eläkelaki 104 §.

Yleisen asumistuen ja opintotuen regressin pykäläluonnokset

Yleisestä asumistuesta annetun lain 26 §:n yhteyteen seuraavasti (lisäys punaisella):

”Takautuvan asumistuen pidättäminen Kansaneläkelaitokselle”

”Takautuvasti myönnetty asumistuki voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai opintoetuuslain mukaista asumislisää vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää asumistuen takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai samaan ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai opintoetuuslain mukaista asumislisää.”

Opintoetuuslakiin uusi pykälä:

”Takautuvan asumislisän pidättäminen Kansaneläkelaitokselle”

”Takautuvasti myönnetty asumislisä voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa yleisestä asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää opintotukilain mukaista asumislisää takautuvasti ajalle, jolta asumislisän saaja on saanut yleisestä asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai kuulunut tällaista asumistukea saavaan ruokakuntaan.”

Esimerkkejä regressitilanteista

Esimerkki 1

Opinnot eivät ole edenneet riittävästi ja oikeus opintotuen asumislisään päättyy.

- Opintotuki on lakkautettu 1.1.2026 alkaen, koska opinnoissa edistyminen ei ole ollut riittävää.
- Opiskelijalle on myönnetty yleinen asumistuki 1.1.2026 alkaen.
- Opiskelija hakee opintotukea uudestaan huhtikuussa 2026, koska hän on tehnyt edistymisen seurannan lakkautuspäätöksessä vaaditut opintosuoritukset.
    - Opintotuki voidaan myöntää 1.4.2026 alkaen ja päätöstä ollaan tekemässä toukokuussa 2026.
    - Opiskelijalle on ehditty maksaa liikaa yleistä asumistukea 1.4.-31.5.2026.
    - Opintotuen käsittelijä on yhteydessä yleisen asumistuen käsittelijään ja pyytää tätä lakkauttamaan yleisen asumistuen 1.4.2026 alkaen.
    - Yleisen asumistuen käsittelijä tekee lakkautuspäätöksen ja kertoo asiakkaalle lakkautuspäätöksessä, että liikamaksu tullaan perimään samalle ajalle takautuen myönnettävästä opintotuen asumislisästä.
    - Yleisen asumistuen käsittelijä kirjaa opintotukeen maksuvaatimuksena yleisen asumistuen liikamaksun summan ajalle 1.4.2026-31.5.2026.
    - Kun nämä toimet on tehty, opintotuen käsittelijä myöntää opintotuen 1.4.2026 alkaen.
        - Opiskelija saa itselleen opintorahan kokonaisuudessaan.
    - Huhti-toukokuun asumislisä siirtyy maksuvaatimuksella yleisen asumistuen liikamaksuun.
        - Jos yleisen asumistuen liikamaksua jää regressin jälkeen vain vähäinen määrä, sen takaisinperinnästä luovutaan.
        - Jos takautuva asumislisä on suurempi kuin yleisen asumistuen liikamaksu, opiskelija toki saa tämän osuuden itselleen huhti-toukokuun opintotuen maksun yhteydessä.

Esimerkki 2

Avopuolisolle tulee oikeus opintotuen asumislisään.

- Työssäkäyvä Oliver ja tuloton Verneri asuvat Oulussa.
- He ovat avopari ja heillä on yhteinen vuokrasopimus. Vuokra on 700 e/kk.
- Oliver saa palkkaa 1100 e/kk.
- Oliverin nimellä on myönnetty yhteinen yleinen asumistuki, joka on 371 e/kk.
- Verneri aloittaa opinnot ja hakee opintotuen asumislisää 20.9. Hänelle myönnetään asumislisää 1.9. alkaen 248 e/kk.
- Oliverin nimellä myönnetty asumistuki tarkistetaan takautuvasti, ja Oliver jää yksin ruokakuntaan.
- Yleisen asumistuen määrä tarkistuksen jälkeen on 140 e/kk. Liikamaksua on muodostunut 231 euroa.
- Liikamaksu 231 euroa pidätettäisiin regressinä Vernerille samalle ajalle myönnettävästä asumislisästä. Vernerille jää asumislisää maksuun syyskuulta 17 euroa.

Esimerkki 3

Perheen lapsi muuttaa itsenäisesti asumaan ja tulee oikeutetuksi opintotuen asumislisään.

- Pihlajaojan perheeseen kuuluvat äiti, isä, 18-vuotias ammatillisessa oppilaitoksessa opiskeleva sekä 10-vuotias lapsi.
- Vanhempien tulona ovat Kelan työttömyysetuudet 800 euroa/hlö/kk. Opiskelijalla on suurin mahdollinen opintoraha 161 euroa/kk.
- Perhe asuu Turussa vuokralla. Vuokra on 890 e/kk + erillinen vesimaksu.
- Perhe saa asumistukea 498 e/kk ja isä on hakijana.
- Täysi-ikäinen lapsi muuttaa itsenäisesti asumaan ja hänelle myönnetään asumislisää 248 e/kk.
- Perheen yleisen asumistuen uusi määrä tarkistuksen jälkeen on 422 euroa/kk eli liikamaksun määrä on 76 euroa.
- Regressin käyttäminen tällaisessa tilanteessa olisi kuitenkin haasteellista asiakkaiden näkökulmasta. Täysi-ikäinen lapsi saa asumislisän eri asuntoon, kuin missä äiti, isä ja 10-vuotias lapsi asuvat, eikä hän ole yhteisvastuussa liikamaksusta, joka on muodostunut hänen poismuuttonsa jälkeen.

Kela ehdottaa, että regressiä ei sovellettaisi tällaiseen tilanteeseen.

Esimerkki 4

Asiakkaalle on myönnetty 1.6.2026 alkaen yleinen asumistuki (300 e/kk), kun hän on valmistunut lukio-opinnoista ja opintotuki on päättynyt 31.5.2026.

- Asiakas saa opiskelupaikan yliopistolta ja hän ei hae opintotukea, koska on opintojen ohessa töissä. Asiakas ei ilmoita Kelaan (yleiseen asumistukeen) opintojen alkamisesta.
- Opiskelija ei ole ymmärtänyt, että hänen saamansa yleinen asumistuki on väärä asumisen tukimuoto.
- Opiskelija tekee yleisen asumistuen vuositarkistushakemuksen loppukeväästä 2027 ja samalla huomataan, että hänelle on maksettu aiheetta yleistä asumistukea 1.9.2026 – 31.5.2027. Yleinen asumistuki lakkautetaan takautuen 1.9.2026 alkaen. Opiskelijalle on maksettu liikaa yleistä asumistukea 300 e/kk yhteensä 9 kuukauden ajalta eli 2 700 euroa.
- Opiskelijalle myönnetään toukokuussa 2027 takautuen opintotuen asumislisä 296 e/kk 1.9.2026 alkaen eli yhteensä 9 kuukaudelta 2 664 euroa.
  - Nykyprosessi: Opiskelijalle maksetaan takautuen asumislisää 2 664 euroa. Opiskelijalta peritään takaisin yleistä asumistukea 2 700 euroa.
  - Regressiprosessi:
    - Heti kun yleiseen asumistukeen saadaan tieto, että opiskelijan oikea asumisen tuki olisikin ollut opintotuen asumislisä, yleinen asumistuki lakkautetaan. Lakkautuspäätöksessä opiskelijalle kerrotaan, että liikamaksua on tullut 2 700 euroa, mutta se peritään takautuvasti samalle ajalle maksettavasta opintotuen asumislisästä siltä osin kuin asumislisä kattaa liikamaksun (2 664 euroa).
    - Opintotuen asumislisän takautuvassa myöntöpäätöksessä opiskelijalle kerrotaan, että takautuvalla asumislisällä pienennetään samalta ajalta tullutta yleisen asumistuen liikamaksua.

    - Kun raha on siirtynyt yleisen asumistuen liikamaksuun regressisiirtona, yleisen asumistuen loppusumman perinnästä (36 euroa) luovutaan, koska jäljelle jäävä perittävä summa on vähäinen.

Esimerkki 5

Puolisot ovat saaneet yhdessä yleistä asumistukea, mutta toiselle heistä tulee oikeus eläkkeensaajan asumistukeen. Vastaavaa menettelyä voitaisiin soveltaa myös yleisen asumistuen ja opintotuen asumislisän välillä, jos etuuksien lakeihin saataisiin luonnostellut säännökset.

- Sepon nimellä on maksettu yleistä asumistukea Sepon ja Sinikan kahden hengen ruokakunnalle. Yleiseen asumistukeen tulee tieto, että Sinikalle on myönnetty takautuvasti työkyvyttömyyseläke 1.2. alkaen.
    - Työkyvyttömyyseläke tuottaa Sinikalle oikeuden eläkkeensaajan asumistukeen, ja Sepon ja Sinikan ruokakunnalla (kahden hengen puolisoruokakunta) ei ole enää oikeutta yleiseen asumistukeen.
- Sepon nimellä myönnetty yleinen asumistuki lakkautetaan 1.2. alkaen.
    - Asumistukea on maksettu liikaa viideltä kuukaudelta.
- Yleisen asumistuen ratkaisun yhteydessä liikamaksusta muodostetaan regressiperintä Sinikan eläkkeensaajan asumistukeen.
    - Asiakkaalle kerrotaan asiasta lakkautuspäätöksellä.
- Jos Sinikalle myönnetty eläkkeensaajan asumistuki on pienempi kuin hänelle ja Sepolle aikaisemmin myönnetty yleinen asumistuki ja liikaa maksettua yleistä asumistukea ei saada perittyä Sinikan eläkkeensaajan asumistuesta, Sepolle annetaan erillinen päätös lopusta takaisinperinnästä.
- Jos Sinikka ei hae eläkkeensaajan asumistukea tai sitä ei myönnetä, liikamaksu käsitellään tavallisena takaisinperintänä.

Regressi toimii siis hyvin myös puolisotilanteissa, joissa yleinen asumistuki on maksussa toisen puolison nimellä, ja toiselle puolisoista tule oikeus yleisen asumistuen estävään etuuteen. Näihin tilanteisiin on yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen välillä olemassa toimivat ja vakiintuneet menettelyt ja ohjeet, joita voitaisiin hyödyntää soveltuvin osin myös yleisen asumistuen ja opintotuen asumislisän välillä.

Tilastotietoa

Alla tietoja yleisen asumistuen liikamaksujen euromääristä tilanteissa, joissa liikamaksun syynä on se, että hakija saa/on oikeutettu estävään etuuteen:

08 Saa/oikeus estävää etuutta

	Ratkaisut yhteensä	Liikamaksut yhteensä, €	Keskiarvo,€
2020	3 352	1 305 074	389
2021	2 224	780 083	351
2022	2 417	877 136	363
2023	2 527	982 019	389
2024	2 816	1 215 535	432
2025	5 983	2 329 306	389

Alla tilastoja niistä tilanteista, joissa liikamaksun syynä on se, että ruokakunnan jäsen on aloittanut opiskelun:

54 Ruokakunnan jäsen aloittaa opiskelun

	Ratkaisut yhteensä	Liikamaksut yhteensä, €	Keskiarvo,€
2020	31	9 004	290
2021	22	4 710	214
2022	33	13 932	422
2023	37	26 075	705
2024	24	13 357	557
2025	875	266 281	304

Alla tilastoja yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen regressitapausten määristä ja regressitilanteista tehdyistä valituksista. Tilastot osoittavat sen, miten vähän regressitapauksista tehdään valituksia suhteessa tapausten määrään. Tämä osoittaa sen, että asiakkaat ovat varsin tyytyväisiä regressin käyttöön ja asiasta annettuihin päätöksiin. Menettely näyttäytyy asiakkaalle hyvin sujuvana.

Regressitapausten määrät:

Takaisinperinnän ratkaisuvuosi	Etuus	Liikamaksun syykoodi ja selite	Regressiperinnän ratkaisut
2020	Eläkkeensaajan asumistuki	08 Saa/oikeus etuuden estävää etuutta	329
2021	Eläkkeensaajan asumistuki	08 Saa/oikeus etuuden estävää etuutta	282
2022	Eläkkeensaajan asumistuki	08 Saa/oikeus etuuden estävää etuutta	294
2023	Eläkkeensaajan asumistuki	08 Saa/oikeus etuuden estävää etuutta	281
2024	Eläkkeensaajan asumistuki	08 Saa/oikeus etuuden estävää etuutta	271
2025	Eläkkeensaajan asumistuki	08 Saa/oikeus etuuden estävää etuutta	230
2020	Yleinen asumistuki	08 Saa/oikeus estävää etuutta	5834
2021	Yleinen asumistuki	08 Saa/oikeus estävää etuutta	5199
2022	Yleinen asumistuki	08 Saa/oikeus estävää etuutta	5141
2023	Yleinen asumistuki	08 Saa/oikeus estävää etuutta	5483
2024	Yleinen asumistuki	08 Saa/oikeus estävää etuutta	5376
2025	Yleinen asumistuki	08 Saa/oikeus estävää etuutta	4890

Regressitapauksista tehdyt valitukset:

Takaisinperinnän ratkaisuvuosi	Etuus	Valituksia
2020	Eläkkeensaajan asumistuki	3
2021	Eläkkeensaajan asumistuki	1
2022	Eläkkeensaajan asumistuki	1
2024	Eläkkeensaajan asumistuki	1
2020	Yleinen asumistuki	6
2021	Yleinen asumistuki	11
2022	Yleinen asumistuki	6
2023	Yleinen asumistuki	3
2024	Yleinen asumistuki	5
2025	Yleinen asumistuki	9

Kelan lausunto opintoetuuslain lausuntokierroksella (HE 177/2026 vp)

Kela on opintoetuuslain lausuntokierroksella kesällä 2026 lausunut tarpeesta yleisen asumistuen ja opintotuen asumislisän väliselle regressille seuraavasti:

Kela pitäisi erittäin tärkeänä sekä asiakkaiden hallinnollisen taakan vähentämiseksi että sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi, että uuteen opintoetuuslakiin ja lakiin yleisestä asumistuesta (938/2014) lisättäisiin regressisääntely. Asumistuen ja opintotuen asumislisän välillä tapahtuu runsaasti asiakassiirtymiä ja on käytännössä mahdotonta ennakolta estää ajoittaista etuuksien samanaikaista maksamista. Väärältä ajalta maksettu väärä etuus joudutaan nykyisellä sääntelyllä perimään takaisin raskasta takaisinperintämenettelyä käyttäen. Tilanne aiheuttaa asiakkaille tarpeetonta huolta ja epävarmuutta ja Kelalle turhia toimeenpanokustannuksia. Toimeenpanossa joudutaan pitkiin selvittelyihin tilanteissa, joissa selvittelyllä ei ole vaikutusta lopputulokseen. Perusteettomasti maksetut etuudet on perittävä takaisin. Muualla sosiaaliturvan toimeenpanossa vastaavat tilanteet on pyritty hoitamaan regressimenettelyllä, joka on asiakkaalle selkeämpi tapa hoitaa kyseiset teknisluonteiset maksujen kuittaustilanteet. Kela ei tunnista asumistuen ja opintotuen asumislisän välillä mitään sellaisia periaatteellisia tai tosiasiallisia syitä, joiden johdosta regressimenettelyä ei voitaisi käyttää myös näissä siirtymissä, asiakasystävällisen ja sujuvan toimeenpanon varmistamiseksi.

Regressisääntely mahdollistaisi opintotuen asumislisän liikamaksujen perimisen samalle ajalle takautuen myönnettävästä yleisestä asumistuesta ja toisin päin, samoin kuin esitetään 65 §:ssä opintotuen liikamaksun perimisestä muista samalle ajalle takautuen myönnettävistä etuuksista. Kun asiakkaalle myönnetään takautuen oikea asumisen tuki samalle ajalle, jolta hänelle on maksettu virheellisesti väärää asumisen tukea, virheellisesti maksettu asumisen tuki perittäisiin suoraan takaisin takautuvasti myönnettävästä oikeasta asumisen tuesta. Perusteettomasti maksetun asumisen tuen periminen suoraan takautuvasti maksettavasta etuudesta on sekä asumisen tuen saajan että toimeenpanijan kannalta tarkoituksenmukaisempi menettely kuin liikaa maksetun asumisen tuen periminen asiakkaalta. Esimerkiksi työtön asiakas on voinut saada yleistä asumistukea. Hän aloittaa opiskelun 1.9. ja hakee opintotukea. Kun opintotukihakemusta käsitellään, huomataan, että asiakas saa edelleen yleistä asumistukea. Yleinen asumistuki lakkautetaan, mutta syyskuun asumistuki on ehditty maksaa virheellisesti. Sen sijaan, että syyskuun yleinen asumistuki perittäisiin asiakkaalta itseltään, se perittäisiinkin syyskuulle takautuen myönnettävästä opintotuen asumislisästä. Opiskelija saattaa esimerkiksi keskeyttää opinnot loppukuusta 25.9. ja Kela saa tiedon keskeytymisestä siten, että seuraavan kuukauden eli lokakuun opintotuki on voitu jo maksaa opiskelijalle virheellisesti. Samalle ajalle eli lokakuulle myönnetään yleinen asumistuki. Sen sijaan, että lokakuun opintotuen asumislisä perittäisiin asiakkaalta itseltään, se perittäisiin lokakuulle takautuen myönnettävästä yleisestä asumistuesta. Muutos jouduttaisi asian käsittelyä ja vähentäisi aiheettomia rahansiirtoja Kelan ja asiakkaan välillä. Asiakkaan ei tarvitsisi itse maksaa Kelalle takaisin virheellisesti maksettua asumisen tukea, kun virheellinen maksu voitaisiin periä suoraan takaisin samalle ajalle takautuen myönnettävästä toisesta asumisen tuesta. Muutos vähentäisi toimeenpanon kustannuksia näissä tilanteissa merkittävästi.

Tapauksia on useita tuhansia vuosittain. Pelkästään ajalla 1.8.2025-28.2.2026 opintotuen asumislisää oli maksettu liikaa noin 7 000:lle opiskelijalle tilanteessa, jossa samalle ajalle voitiin myöntää yleinen asumistuki. Tämä tarkoittaa noin 1,5 miljoonaa euroa. Asiakkaan oikeusturva ei heikkene, koska asiakas saa aina valituskelpoisen päätöksen, josta hän voi halutessaan valittaa normaalein

muutoksenhakukeinoin. Jos esimerkiksi yleinen asumistuki joudutaan lakkauttamaan 1.9. alkaen, koska opiskelijalle myönnetään 1.9. alkaen opintotuen asumislisä, yleisen asumistuen lakkautuspäätöksessä kerrottaisiin asiakkaalle, että syyskuulta virheellisesti maksettu yleinen asumistuki peritään takaisin samalle ajalle takautuen myönnettävästä opintotuen asumislisästä. Asiakas voisi hakea muutosta yleisen asumistuen lakkautuspäätökseen, jos hän ei ole tyytyväinen tähän ratkaisuun. Vuonna 2025 yleisen asumistuen liikamaksua muodostui hakijan estävän etuuden saamisen vuoksi yhteensä 5983 ratkaisussa. Tähän määrään sisältyvät sekä ne tilanteet, joissa hakijalla on ollut oikeus opintotuen asumislisään, että ne tilanteet, joissa hakijalla on ollut oikeus eläkkeensaajan asumistukeen. Eläkkeensaajan asumistukioikeudesta johtuvia liikamaksuja on ollut vuosittain keskimäärin noin 2700 tapausta, joten hakijan opintotuen asumislisäoikeudesta johtuvia yleisen asumistuen liikamaksuja on ollut vuonna 2025 arviolta hieman yli 3000 tapausta. Lisäksi vuonna 2025 yleisessä asumistuessa on muodostunut liikamaksua yhteensä 875 ratkaisuun sen vuoksi, että ruokakunnan jäsen on aloittanut opinnot. Liikamaksutilanteista osa johtuu siirtymävaiheesta opiskelijoiden siirtyessä yleisen asumistuen saajista opintotuen asumislisän saajiksi, mutta Kelan arvion mukaan jatkossakin yleisen asumistuen toimeenpanossa tulee tilanteita, joissa yleistä asumistukea on maksettu liikaa hakijan tai ruokakunnan jäsenen opintotuen asumislisäoikeuden vuoksi.

Kelan ehdotus uudeksi opintoetuuslain pykäläksi:

"Takautuvan asumislisän pidättäminen Kansaneläkelaitokselle"

"Takautuvasti myönnetty asumislisä voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa yleisestä asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää samaan asuntoon opintoetuuslain mukaista asumislisää takautuvasti ajalle, jolta asumislisän saaja on saanut yleisestä asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai kuulunut tällaista asumistukea saavaan ruokakuntaan."

Kelan ehdotus yleisestä asumistuesta annetun lain 26 §:n muuttamiseksi:

"Takautuvasti myönnetty asumistuki voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai opintoetuuslain mukaista asumislisää vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää asumistuen takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai samaan ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai samaan asuntoon opintoetuuslain mukaista asumislisää."

Kelan lausunto opiskelijoiden siirtämisestä yleiseltä asumistuelta opintotuen asumislisälle (HE 160/2024 vp)

Kela on lausunut opiskelijoiden siirtämistä yleiseltä asumislisältä opintotuen asumislisälle koskevasta hallituksen esitysluonnoksesta lausuntokierroksella syksyllä 2024 seuraavasti:

Etuuksien liikamaksujen käsittely

Opiskelijoiden siirtyessä yleisen asumistuen piiristä opintotuen asumislisälle, tulee opiskelijoiden liikkuminen näiden kahden etuuden välillä lisääntymään. Tämän vuoksi Kela ennakoi, että myös näiden etuuksien liikamaksutilanteet etuudelta toiselle siirryttäessä tulevat lisääntymään. Esimerkkinä voidaan mainita tilanne, jossa opiskelijan opinnot eivät edisty tarpeeksi, ja häneltä lakkautetaan opintotuki takautuvasti. Henkilölle voi tässä tilanteessa syntyä oikeus takautuvasti myönnettävään yleiseen asumistukeen.

Kela esittää liikamaksutilanteiden käsittelyn sujuvoittamiseksi ja asiakasnäkökulman selkeyttämiseksi, että yleisen asumistuen ja opintotuen asumislisän välille säädettäisiin niin kutsuttu regressi, eli takautuvan etuuden pidättäminen Kelalle samalle ajalle myönnettyä asumistukea vastaavalta osin. Regressisäännös tulisi toteuttaa sekä opintotukilakiin että yleisestä asumistuesta annettuun lakiin.

Regressisäännöksessä säädettäisiin takautuvan asumistuen pidättämisestä Kelalle opintotukilain mukaista asumislisää vastaavalta osin, jos asumistuki myönnetään takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai tämän ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut opintotuen asumislisää. Ilman tällaista säännöstä aiheettomasti maksettu opintotuen asumislisä jouduttaisiin perimään takaisin hallinnollisesti raskaan takaisinperintämenettelyn avulla. Menettely, jossa ensin maksettaisiin takautuvaa asumistukea ja opintotuen takaisinperintäpäätöksen tultua lainvoimaiseksi asumislisä perittäisiin takaisin, on huonosti toimiva sekä tuensaajan että toimeenpanijan kannalta. Vastaavasta syystä on aikanaan säädetty regressi yleisen asumistuen ja eläkkeensaajan asumistuen välille.

Yleisen asumistuen osalta regressisäännös olisi Kelan näkemyksen mukaan mahdollista toteuttaa olemassa olevan 26 §:n yhteyteen seuraavasti:

Takautuvasti myönnetty asumistuki voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai opintotukilain mukaista asumislisää vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää asumistuen takautuvasti ajalle, jona asumistuen saaja tai samaan ruokakuntaan kuuluva henkilö on saanut eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai opintotukilain mukaista asumislisää.

Opintotukilain osalta regressisäännös olisi Kelan näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista toteuttaa esimerkiksi kokonaan uuden 28 a §:n kautta seuraavasti:

28 a § Takautuvan asumislisän pidättäminen Kansaneläkelaitokselle

Takautuvasti myönnetty asumislisä voidaan pidättää Kansaneläkelaitokselle sen maksamaa yleisestä asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea vastaavalta osin, jos Kansaneläkelaitos myöntää opintotukilain mukaista asumislisää takautuvasti ajalle, jolta asumislisän saaja on saanut yleisestä

asumistuesta annetun lain mukaista asumistukea tai kuulunut tällaista asumistukea saavaan ruokakuntaan.